

Nakkilan muinaisnauta söi ruohoa yli 3 000 vuotta sitten

VEIKKO NIITYMAA

Karjaa on hoidettu Suomessa paljon kauemmin kuin tähän saakka on luultu. Radiohiilitutkimus paljasti Nakkilasta löydetyin nautan poskihampaan iän.

Nakkilan pronssikautisesta haudasta löydetty muinaisnautan poskihammas on ajoitettu 1300-luvuille ennen ajanlaskun alkua. Rehustakin tiedetään, että nauta söi ruohoa.

Luulöydöstä kerrottiin perjantaina Turussa.

MTT:n ja Turun yliopiston tutkimuksessa tutkijat pääsivät tarkastelemaan Turun yliopiston kokoelmiin talletettua eläinluuaineistoa uudesta näkökulmasta. Ikä varmistui Helsingin yliopiston tekemässä radiohiilitutkimuksessa.

Muinaisnautan poskihammas löytyminen oli monen sattuman summa.

Nakkilan Viikalan muinaishauta tutkittiin 1980-luvun taitteessa ja haudasta löytynyt luu tallennettiin puolivahingossa, koska mitään arkeologisesti kiinnostavaa ei ollut. Haudassa on kolme polttohaudattua vainajaa.

Polttamattomat luut heitettiin siihen aikaan menemään, koska ne ovat lähes aina paljon poltettua luuta nuorempia. Luut haurastuvat nopeasti Suomen happamassa maaperässä.

Karjanhoito luultua vanhempaa

”Kyseessä on vanhin radiohiili-ajoitettu kotieläimen luu ja nautan luu Suomessa. Löytö vahvistaa käsityksen, että Suomessa pidettiin kotieläimiä jo pronssikauden alussa”, sanoo tutkija **Auli Tourunen** MTT:stä.

Tähän asti löydetty luut ovat olleet tuhat vuotta nuorempia. Tourunen arvelee, että vieläkin vanhempia luita saattaa löytyä. Virosta on löydetty liki 5000 vuotta vanhoja muinaisnautojen luita ja Ahvenanmaaltakin yli 4000 vuotta vanhoja.

Viikalan kaivauksilta löytynyt hammas on kuulunut naudalle, joka on elänyt noin 1300-luvulla ennen ajanlaskun alkua.

Nakkilassa palamaton hammasluu oli säilynyt hautaröykkiössä. Tourunen arvelee, että nyt ajoitettu nautan hammas

Nakkilan hautaröykkiöstä löydetty luun palanen osoittautui radiohiilitutkimuksessa yli 3000 vuotta sitten eläneen muinaisnautan poskihampaaksi, kertoo tutkija **Auli Tourunen** MTT:ltä.

Löytö vahvistaa käsityksen, että Suomessa pidettiin kotieläimiä jo pronssikauden alussa.

AULI TOURUNEN

on asetettu paasiarkkuun polttohaudattujen ihmisen luiden

kanssa todennäköisesti uhrina tai amulettina.

Muinaisnauta tullut Keski-Euroopasta

Nakkilan muinaisnautan kantaäidit ovat tulleet Suomeen todennäköisesti Keski-Euroopasta.

Poskihampaasta onnistuttiin eristämään ja analysoimaan solun sisällä olevien mitokondrioiden perimää eli DNA:ta, josta voidaan tutkia nautan kantaäitien historiaa, kertoo tutkimushankkeen johtaja **Juha**

Kantanen MTT:stä.

Vastaavaa perimää on löydetty Keski-Euroopan muinaisnautoilta.

Kantasan mukaan uutta tietoa saadaan mahdollisesti myös eläinten tuonnista ja muusta taloudellisesta ja kulttuurisesta kanssakäymisestä Itämeren alueella.

Nakkilan muinaisnautaa on käytetty ehkä maidontuotantoon ja vetojuhtana ja sen lihatkin on saatettu syödä.

Muinaisnauta kesytettiin villihärästä nykyisen Pohjois-

Turkin ja Iranin ja Irakin pohjoisosissa 8000–10000 vuotta sitten, mistä se levisi vähitellen Keski-Eurooppaan ja aina Suomeen.

Kesytettyjen nautojen koko on vaihdellut ja pienimpiä naudat olivat keskiajalla.

Ilmeisesti suuret naudat syötiin ja pienet jätettiin, sillä ne tarvitsivat talvella suuria vähemmän rehua. Nautojen koko on taas kasvanut etenkin viimeksi kuluneet parisataa vuotta.

VEIKKO NIITYMAA